

ПРАВИЛА ДОБРОВІЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Затверджено Розпорядженням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, від 19.07.2018 р. № 1304

Зміст

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ.....	3
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	5
2. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ.....	5
3. СТРАХОВІ РИЗИКИ. СТРАХОВІ ВИПАДКИ.....	6
4. ВИКЛЮЧЕННЯ ЗІ СТРАХОВИХ ВИПАДКІВ І ОБМЕЖЕННЯ СТРАХУВАННЯ.....	8
5. СТРАХОВА СУМА, ЛІМІТ ВІДШКОДУВАННЯ ТА ФРАНШИЗА.....	11
6. СТРАХОВА ПРЕМІЯ І ПОРЯДОК ЇЇ СПЛАТИ.....	12
7. ДОГОВІР СТРАХУВАННЯ. ПОРЯДОК УКЛАДАННЯ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ.....	13
8. СТРОК І МІСЦЕ ДІЇ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ.....	14
9. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ СТОРІН.....	14
10. ДІЇ СТРАХУВАЛЬНИКА ПРИ НАСТАННІ СТРАХОВОГО ВИПАДКУ.....	17
11. ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ, ЩО ПІДТВЕРДЖУЮТЬ НАСТАННЯ СТРАХОВОГО ВИПАДКУ ТА РОЗМІР ЗБИТКІВ.....	18
12. ПОРЯДОК І УМОВИ ЗДІЙСНЕННЯ СТРАХОВОЇ ВИПЛАТИ. СТРОК ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ ПРО ЗДІЙСНЕННЯ АБО ВІДМОВУ В ЗДІЙСНЕННІ СТРАХОВОЇ ВИПЛАТИ.....	19
13. ПРИЧИНИ ВІДМОВИ У ВИПЛАТІ СТРАХОВОГО ВІДШКОДУВАННЯ.....	21
14. УМОВИ ПРИПИНЕННЯ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ.....	22
15. ПЕРЕХІД ДО СТРАХОВИКА ПРАВ СТРАХУВАЛЬНИКА ЩОДО ОСОБИ, ВІДПОВІДАЛЬНОЇ ЗА ЗАПОДІЯНІ ЗБИТКИ.....	23
16. СТРОК ДАВНОСТІ ТА ПОРЯДОК ВИРІШЕННЯ СПОРІВ.....	23
17. ОСОБЛИВІ УМОВИ.....	23

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

У цих Правилах добровільного страхування залізничного транспорту (надалі – Правила) наведені терміни, що використовуються у значенні, визначеному законодавством. Якщо значення будь-якого найменування або терміну не визначено законодавчо, визначення даються в цих Правилах, і значення, в якому їх слід розуміти в контексті цих Правил.

Страховик – Приватне акціонерне товариство "Акціонерна страхова компанія "ІНГО Україна", яка на підставі даних Правил укладає з юридичними і дієздатними фізичними особами договори добровільного страхування засобів залізничного транспорту.

Страхувальник - юридична особа або дієздатна фізична особа, фізична особа-підприємець, які уклали договір страхування із Страховиком.

Вигодонабувач – особа, на користь якої Страхувальник уклад договір страхування та якій може бути заподіяний збиток внаслідок настання страхового випадку.

Треті особи – будь-які особи, крім Страховика, Страхувальника, Вигодонабувача і їх уповноважених представників.

Компетентні органи – підприємства, установи, організації, до компетенції яких належить ліквідація наслідків страхових подій, розслідування причин їх виникнення, винесення офіційних роз'яснень з питань, що мають відношення до страхового випадку, та висновки яких згідно законодавства України є необхідними та достатніми доказами для визначення події як страхового випадку (у тому числі, правоохоронні органи, органи державного пожежного нагляду, гідрометеослужба, заклади охорони здоров'я, відповідні органи інших держав, тощо).

Договір страхування – письмова угода між Страховиком і Страхувальником, згідно з якою Страховик бере на себе зобов'язання при настанні передбаченого в договорі страхового випадку сплатити Страхувальнику/Вигодонабувачу в межах страхової суми і ліміту відшкодування страхове відшкодування, а Страхувальник зобов'язується сплачувати страхові платежі у визначені строки та виконувати інші умови договору.

Страхова сума – грошова сума, в межах якої Страховик відповідно до умов договору страхування зобов'язаний провести виплату при настанні страхового випадку.

Ліміт відшкодування - граничний розмір страхового відшкодування в межах страхової суми, при досягненні якого договір страхування припиняє свою дію загалом або у відношенні окремих ризиків (або одиниці застрахованого майна), за якими здійснювалися виплати.

Дійсна вартість засобу залізничного транспорту – ринкова вартість транспортного засобу (його складових), тобто вартість, за яку можливе його відчуження (його складових) на ринку ідентичних (а за їх відсутності - однорідних) транспортних засобів (його складових) на дату оцінки за угодою, укладеною між покупцем та продавцем, після проведення відповідного маркетингу за умови, що кожна із сторін діяла із знанням справи, розсудливо і без примусу.

Страховий платіж (страховий внесок, страхова премія) – плата за страхування, тобто грошова сума, що Страхувальник зобов'язаний сплатити Страховику відповідно до умов договору страхування.

Страховий тариф – ставка страхового платежу з одиниці страхової суми за визначений період страхування.

Франшиза - передбачена договором страхування частина збитків, що, в разі настання страхового випадку, не відшкодовується Страховиком.

Страховий ризик – певна подія, на випадок настання якої проводиться страхування, і яка має ознаки ймовірності та випадковості настання.

Страховий випадок – подія, передбачена договором страхування, яка відбулася в період дії договору страхування, з настанням якої виникає зобов'язання Страховика здійснити виплату страхового відшкодування Страхувальнику або Вигодонабувачу.

Страхове відшкодування – страхова виплата, яка здійснюється Страховиком в межах страхової суми за договором страхування при настанні страхового випадку.

Страхова виплата – грошова сума, в межах встановленої договором страхування страхової суми, яку Страховик відповідно до умов договору страхування повинен виплатити Страхувальнику або Вигодонабувачу у разі настання страхового випадку.

Страховий акт – документ, який складається у формі та порядку, визначених Страховиком, у разі прийняття рішення про визнання події страховим випадком, в якому зафіксований, у тому числі, розмір завданих збитків і сума страхового відшкодування.

Залізничний транспорт - виробничо-технологічний комплекс підприємств залізничного транспорту, призначений для забезпечення потреб суспільного виробництва і населення країни в перевезеннях у внутрішньому і міжнародному сполученнях та надання інших транспортних послуг, в т.ч. метрополітен, усім споживачам без обмежень за ознаками форми власності та видів діяльності тощо.

Засоби залізничного транспорту (надалі – ЗЗТ) – залізничний рухомий склад (всі види вагонів, локомотиви, моторейковий рухомий склад і т.п.), у тому числі спеціальний рухомий склад, контейнери.

Спеціальний рухомий склад – наземні рухомі одиниці на залізничному ході, в тому числі:

- спеціальний самохідний рухомий склад – мотовози, дрезини, спеціальні автотриси для перевезення матеріалів, потрібних для виконання робіт або доставки працівників підприємств до місця робіт, залізнично-будівельні машини, що мають автономний двигун з тяговим приводом у транспортному режимі, снігоочисники, снігоприбиральні та щетнеочисні машини тощо;

- спеціальний несамохідний рухомий склад – залізнично-будівельні машини без тягового приводу в транспортальному режимі, причепи та інший спеціальний рухомий склад, призначений для виконання робіт з утримання, обслуговування й ремонту споруд і пристроїв залізниць, що включені до господарчого поїзду.

Додаткове обладнання (надалі – ДО) – обладнання, яке встановлено на ЗЗТ, але не входить в заводську комплектацію транспортного засобу згідно з документацією заводу-виробника чи його офіційного представника (теле-, аудіо-, та радіоапаратура, акустична апаратура, оздоблення салону, чохли на сидіння, годинники, додаткові прилади, декоративні елементи, світлове та сигнальне обладнання інше), або визнане додатковим обладнанням за згодою сторін договору страхування на підставі огляду ЗЗТ та додаткового обладнання.

Зіткнення поїзда або рухомого складу залізничного транспорту - зустрічне, попутне чи бокове зіткнення поїзда або рухомого складу залізничного транспорту при порушенні умов нормальної експлуатації з іншим, що рухається, зупиненим або залишеним на залізничній колії поїздом, рухомим складом залізничного транспорту чи механічним самохідним засобом незалежно від ступеня отриманих при цьому пошкоджень рухомого складу.

Схід з рейок рухомого складу залізничного транспорту - подія, що призвела до втрати взаємодії хоча б одного колеса рухомого складу залізничного транспорту з рейкою в результаті зміщення колеса від свого нормального положення щодо головки рейки.

Поїзна робота - проходження поїзда від пункту формування до пункту призначення з виконанням технологічних операцій на шляху прямування.

Маневрова робота - будь-які пересування рухомого складу залізничного транспорту по станційних і інших коліях для забезпечення поїзної роботи і виробничої діяльності підприємств.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Дійсні Правила розроблені відповідно до вимог Закону України "Про страхування", Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів) та інших нормативно-правових актів України, визначають загальний порядок і умови укладання, виконання, зміни і припинення дії договорів добровільного страхування майнових інтересів, пов'язаних з володінням, користуванням і розпорядженням ЗЗТ.

1.2. Страховик відповідно до законодавства України і на підставі цих Правил укладає договори добровільного страхування залізничного транспорту (надалі – договір страхування) зі Страхувальниками.

1.3. Умови, що містяться в даних Правилах, можуть бути змінені за письмовою згодою сторін при укладанні договору страхування або до настання страхового випадку, за умови, що такі зміни не суперечать законодавству України.

1.4. Договір страхування має бути оформлений у письмовій формі. Факт укладання договору страхування може посвідчуватись страховим полісом (свідоцтвом, сертифікатом), що є формою договору страхування.

1.5. Документи, що регламентують взаємини Страховика і Страхувальника:

- законодавство України;
- ці Правила;
- договір страхування (страховий поліс/сертифікат/свідоцтво);
- додаткові угоди, додатки до договору страхування (адендуми).

2. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

2.1. Предметом договору страхування є майнові інтереси, що не суперечать закону, пов'язані з володінням, користуванням і розпорядженням ЗЗТ.

2.2. На страхування приймаються ЗЗТ у технічно справному стані, що зареєстровані у встановленому законодавством порядку компетентними державними органами та мають індивідуальні ідентифікаційні номери:

2.2.1. локомотиви (електровози, тепловози, паровози, газотурбовози, мотовози, автомотриси та ін.);

2.2.2. моторвагонний рухомий склад (електропоїзди, дизель-поїзди, турбопоїзди, акумуляторні поїзди та ін.);

2.2.3. вантажний вагонний склад (напіввагони, платформи, цистерни, криті вагони, ізоtermічні вагони, вагони спеціального призначення, рефрижератори та ін.);

2.2.4. пасажирський вагонний склад (пасажирські, багажні, поштові, багажно-поштові, службові, вагони-ресторани, вагони спеціального призначення та ін.);

2.2.5. залізничні контейнери.

2.3. За бажанням Страхувальника Договір страхування може бути укладений відносно окремих одиниць рухомого складу.

Під *окремою одиницею рухомого складу* мається на увазі будь-яке майно, яке перераховане в п. 2.2. Правил, його корпус, внутрішні приміщення, включаючи обладнання, електропроводку, ізоляцію, пристрої та системи, головні і допоміжні механізми, котли, дизель-генератори та інше обладнання і спорядження, що входить до складу його конструкції.

2.4. Разом із ЗЗТ може бути застраховане ДО, тобто обладнання, яке не передбачено для цього засобу згідно технічному паспорту, виданого заводом-виробником цього ЗЗТ. ДО не підлягає страхуванню окремо від ЗЗТ, на якому воно встановлене.

2.5. ЗЗТ, що мають механічні ушкодження та/чи корозію приймаються на страхування тільки за умови, що такі ушкодження/корозія зафіксовані в заяві Страхувальника. Претензії

(заяви) з приводу пошкодження таких деталей та частин ЗЗТ приймаються Страховиком до розгляду за умови що ці механічні ушкодження/корозія були усунуті Страхувальником за свій рахунок до настання випадку, що має ознаки страхового, про що надані підтвердуючі документи.

3. СТРАХОВІ РИЗИКИ. СТРАХОВІ ВИПАДКИ

3.1. Відповідно до цих Правил договір страхування може укладатися на одній із наступних умов:

3.1.1. "З відповідальністю за зазначені ризики" (п.3.2 цих Правил). За даною умовою договір страхування може бути укладений як у відношенні всіх страхових ризиків, зазначених у пп.3.2.1-3.2.5 Правил, так і на випадок настання окремих з них.

3.1.2. "З відповідальністю за всі ризики" (п.3.5 цих Правил).

3.2. При укладанні договору страхування на умові "**З відповідальністю за зазначені ризики**" страховим випадком є *пошкодження, повна фізична чи конструктивна загибель (знищення) або втрата ЗЗТ* внаслідок таких ризиків:

3.2.1. *Залізничної транспортної події (ЗТП): катастрофи або аварії, іншої події.*

- *Катастрофа (аварія із серйозними наслідками) або аварія* – транспортна подія, така як зіткнення рухомого складу залізничного транспорту з іншим рухомим складом залізничного транспорту, транспортними засобами, та/або сходження ЗЗТ з рейок на перегонах чи станціях, під час поїзної або маневрової роботи, екіпірування тощо, внаслідок чого спричинено пошкодження ЗЗТ.
- *Інша подія* – транспортна подія, внаслідок настання якої відбулося пошкодження ЗЗТ, через:
 - саморозчеплення, розрив автозчепу або гвинтової стяжки у пасажирському/ вантажному поїзді між вагонами, між локомотивом і першим вагоном пасажирського поїзда;
 - падіння деталей рухомого складу поїзда на колію;
 - розріз стрілки (рухомого сердечника хрестовини);
 - несправність колії або стрілочних переводів на головних коліях та маршрутах слідування поїздів, при яких рух поїздів забороняється;
 - злам рейки й елементів стрілочних переводів.

3.2.2. *Стихійних лих і природних катаклізмів* (геологічних, метеорологічних, гідрологічних явищ, що носять незвичайний характер для даної місцевості та підтверджених висновком гідрометслужби), а саме:

- повені, затоплення, дії підґрунтових вод;
- землетрусу;
- вулканічного виверження;
- гірського обвалу, селю, сходу сніжних лавин, каменепадів, зсуву ґрунту;
- руху повітряних мас зі швидкістю більше 80 км/год (зокрема, урагану, смерчу, тайфуну, цунамі);
- осідання ґрунту із природної причини, за винятком проведення будь-яких робіт, пов'язаних із впливом на ґрунт, Страхувальником, Вигодонабувачем або іншими особами;
- атмосферних опадів, сильного морозу та інших природних явищ, у тому числі удару блискавки або вибуху кульової блискавки, а також інші стихійні явища, що носять незвичайний характер для даної місцевості.

Під *ударом блискавки* розуміється безпосередній перехід заряду блискавки на майно, що стало причиною знищення або пошкодження цього майна.

3.2.3. *Пожезжі або вибуху* на ЗЗТ.

Під *пожежею* розуміється неконтрольований процес знищення або пошкодження вогнем застрахованого ЗЗТ.

Під збитком, заподіяним пожежею, розуміється збиток, заподіяний застрахованому ЗЗТ від безпосереднього впливу вогню, високої температури, продуктів горіння (дим, кіптяви і т.ін.), а також збиток, заподіяний застрахованому майну при виконанні заходів щодо гасіння пожежі. Якщо договором страхування не передбачено інше, також відшкодуванню підлягають збитки, що виникли внаслідок підпалу, тобто пошкодження/знищення ЗЗТ через його підпалення внаслідок протиправних дій третіх осіб, за виключенням Страхувальника (його представників) та/або за виключенням випадку, коли злочин кваліфіковано як терористичний акт, згідно законодавства України.

Під *вибухом* розуміється процес швидкого перетворення вибухової речовини (речовини або суміші, які в результаті певного зовнішнього впливу (нагрівання, удару, тертя тощо) здатні до швидкого хімічного перетворення) в стиснуті, нагріті гази, що швидко розширюються та викликають руйнування, переміщення, дроблення тощо.

При страхуванні від ризику «вибуху на ЗЗТ» не підлягає відшкодуванню Страховиком збиток, заподіяний вакуумом або розрідженням газу в резервуарі; збиток, завданий двигуном внутрішнього згорання або аналогічними машинами чи агрегатами внаслідок вибухів (детонацій), що відбуваються в камерах згорання.

3.2.4. Протиправних дій третіх осіб (надалі – ПДТО) – дій третіх осіб, за які передбачена кримінальна/адміністративна відповідальність, спрямованих на пошкодження та/або знищення (втрату) застрахованого ЗЗТ, а саме:

а. умисного пошкодження ЗЗТ і шляхів сполучення - руйнування або пошкодження шляхів залізничного сполучення, споруд на них, рухомого складу, засобів зв'язку чи сигналізації, а також інших дій, спрямованих на приведення ЗЗТ у непридатний для експлуатації стан;

б. викрадення або захоплення залізничного ТЗ з метою незаконного заволодіння шляхом:

- крадіжки – таємного викрадення ЗЗТ;
- грабежу – відкритого викрадення ЗЗТ;
- розбою – нападу з метою заволодіння ЗЗТ, поєднаний із насильством, небезпечним для життя чи здоров'я особи, яка зазнала нападу, або з погрозою застосування такого насильства.

Дії третіх осіб є протиправними, якщо за фактом такої дії чи відносно таких осіб органами поліції внесена інформація до ЄДРДР. У разі закриття кримінального провадження Страхувальник зобов'язується надати документи компетентних органів, що підтверджують закриття кримінального провадження.

3.2.5. Стороннього впливу – пошкодження або загибель застрахованого ЗЗТ в результаті падіння на нього дерев, стовпів, щогл освітлення, навалу суден, зіткнення з тваринами, падіння метеоритів та інших предметів, а також наїзду або перекидання на застрахований ЗЗТ будівельної, сільськогосподарської та іншої техніки, самохідних машин і механізмів (за винятком випадків, що наступили в результаті причин, вказаних в пп. 3.2.1-3.2.4 Правил), а також падіння пілотованих літальних об'єктів або їхніх частин.

Під *падінням пілотованих літальних об'єктів або їхніх частин* розуміється падіння на застрахований ЗЗТ літаків, вертольотів, космічних апаратів, аеростатів, дирижаблів та інших літальних апаратів, їхніх частин, уламків або їхнього вантажу (предметів із них), якщо ці літальні апарати пілотувалися людьми або в них знаходилися люди, хоча б на одному з етапів польоту.

3.3. Під пошкодженням застрахованого ЗЗТ розуміється часткова втрата ним своїх експлуатаційних якостей внаслідок настання страхового випадку, що можуть бути відновлені з подальшим використанням застрахованого ЗЗТ за його призначенням. Застрахований ЗЗТ вважається пошкодженим, якщо вартість його відновлювального ремонту менша 80 % його дійсної вартості.

3.4. Під *повною фізичною або конструктивною загибеллю (знищенням)* ЗЗТ, якщо інше не встановлено договором страхування, визнається таке його пошкодження внаслідок настання страхового випадку, при якому:

- відсутня технічна можливість його ремонту (відновлення) і приведення до стану, в якому ЗЗТ перебував до настання страхового випадку;

- ЗЗТ підлягає виводу з експлуатації згідно з діючими нормами його технічної експлуатації;

- необхідні витрати на ремонт (відновлення) ЗЗТ дорівнюють або більше 80% його дійсної вартості.

3.5. При укладанні договору страхування на умові **"З відповідальністю за всі ризики"** страховим випадком є пошкодження, повна загибель, втрата застрахованого ЗЗТ, що сталися з будь-якої причини, що виникла в протязі строку дії договору страхування, за виключенням випадків, передбачених договором страхування та Розділом 4 Правил.

3.6. Страховик відшкодовує тільки прямі збитки, завдані майновим інтересам Страхувальника (Вигодонабувача) внаслідок настання страхового випадку і не відшкодовує будь-які побічні збитки або витрати, наприклад втрачену вигоду, витрати на оренду і т. ін.

3.7. Якщо договором страхування не передбачено інше, також відшкодуванню підлягають доцільні витрати, спрямовані на рятування застрахованого ЗЗТ та зменшення розміру збитку, у розмірі до 1% від страхової суми по відповідному ЗЗТ, а також витрати по встановленню його розміру, якщо відшкодування збитку передбачено умовами договору страхування.

3.8. За згодою сторін договором страхування додатково може бути передбачено відшкодування збитків, пов'язаних з:

3.8.1. витратами на очищення, прибирання, демонтаж пошкоджених внаслідок настання страхового випадку ЗЗТ;

3.8.2. витратами на транспортування пошкодженого ЗЗТ з місця страхового випадку до місця ремонту;

3.8.3. витратами на транспортування матеріалів, вузлів та деталей до місця проведення ремонтних робіт.

3.9. Витрати, вказані в п.3.8. Правил, відшкодовуються Страховиком виключно у випадку, якщо це прямо передбачено Договором страхування у порядку та в межах лімітів, визначених Договором страхування.

4. ВИКЛЮЧЕННЯ ЗІ СТРАХОВИХ ВИПАДКІВ І ОБМЕЖЕННЯ СТРАХУВАННЯ

4.1. Страховими випадками не визнаються події, що призвели до втрати, пошкодження або повного знищення застрахованого ЗЗТ, його частин внаслідок:

4.1.1. навмисних дій або грубої необережності Страхувальника (Вигодонабувача), в т.ч. його представників або працівників.

Згідно з цими Правилами під *грубою необережністю* розуміються такі дії або бездіяльність Страхувальника (його представників), негативні наслідки яких він міг і повинен був передбачити, щоб уникнути або попередити їх настання;

4.1.2. недотримання Страхувальником (Вигодонабувачем), у тому числі його працівником або представником, правил пожежної безпеки для об'єктів і рухомого складу залізничного транспорту, у тому числі стосовно легкозаймистих або вибухових матеріалів, що перебувають на під'їзних коліях, місцях загального і незагального користування, інших місцезнаходженнях застрахованих ЗЗТ або безпосередньо в застрахованому ЗЗТ;

4.1.3. використання ЗЗТ в цілях, не передбачених заводською конструкцією або затверджених технічними характеристиками експлуатації;

4.1.4. використання ЗЗТ, що знаходиться у технічно несправному стані;

4.1.5. порушення Страхувальником (або зазначеними в договорі страхування особами, яким Страхувальник передав право користування застрахованим ЗЗТ) правил вантажних і пасажирських перевезень, вантажно-розвантажувальних робіт;

4.1.6. порушення Страхувальником (або зазначеними в договорі страхування особами, яким Страхувальник передав право користування застрахованим ЗЗТ) нормативних документів, що визначають порядок і умови перевезень, користування ЗЗТ, безпеки руху, пожежної безпеки і т.ін.

4.1.7. прямого або непрямого впливу атомного вибуху, радіації або радіоактивного, хімічного забруднення;

4.1.8. військових дій, терористичних актів, громадянської війни, громадянських хвилювань або страйків, конфіскації, націоналізації, примусового вилучення чи відчуження ЗЗТ при виконанні військово-транспортного обов'язку та інших подібних заходів політичного характеру, що здійснюються згідно з розпорядженнями військової чи цивільної влади та політичних організацій.

Терористичним актом визнаються діяння, які полягають у свідомому, цілеспрямованому застосуванні насильства шляхом захоплення заручників, майна, підпалів, убивств, тортур, залякування населення та органів влади або вчинення інших посягань на життя чи здоров'я ні в чому не винних людей або погрози вчинення злочинних дій з метою досягнення злочинних цілей, що виражаються у формі застосування зброї або загрози її застосування, вчинення вибуху, підпалу чи інших дій, незалежно від того, чи кваліфікований він як терористичний акт компетентними органами держави;

4.1.9. незаконних дій або бездіяльності державних органів та органів місцевого самоврядування, в тому числі внаслідок видання незаконних документів і розпоряджень;

4.1.10. керування ЗЗТ особою, яка знаходиться в стані алкогольного або наркотичного сп'яніння чи такою, яка не має відповідного права на управління цим (таким) ЗЗТ;

4.1.11. прояву природного характеру щодо матеріалів конструктивних елементів ЗЗТ: корозії, гниття, старіння, зносу і т.ін.;

4.1.12. перевезення ЗЗТ водними і іншими видами транспорту, крім залізничного;

4.1.13. пошкодження застрахованого ЗЗТ вантажем, що перевозиться;

4.1.14. крадіжки та/або пропажі конструктивно незакріплених частин ЗЗТ;

4.1.15. відмови (поломки тощо) агрегатів, систем вузлів та (або) механізмів застрахованого ЗЗТ в процесі експлуатації без зовнішнього впливу (не пов'язані із зовнішніми механічними пошкодженнями);

4.1.16. перевезення вибухових, легкозаймистих, радіоактивних, отруйних та інших небезпечних вантажів транспортними засобами, що не призначені для такого використання і перевезення або невиконання усіх належних заходів, що гарантують безпеку перевезень таких вантажів (зокрема, наявність засобів і мобільних підрозділів для ліквідації аварій та їх наслідків під час перевезення цих вантажів);

4.1.17. впливу електроструму у формі короткого замикання, різкого підвищення сили струму або напруги у електромережі, впливу індукованих струмів та інших аналогічних причин, неполадок електричних пристроїв, приборів, проводки тощо, окрім випадків, коли це викликало пожежу та ризик пожежі застраховано відповідно до р.3 цих Правил;

4.1.18. цілеспрямованого впливу на застрахований ЗЗТ корисного (робочого) вогню або тепла з метою зміни його властивостей або з іншими цілями відповідно до технологічного процесу;

4.1.19. в результаті пошкодження застрахованого ЗЗТ вогнем або теплом не в результаті пожежі (зокрема, виникнення опалин на застраховану ЗЗТ, не обумовлених пожежею, якщо цей застрахований ЗЗТ було розміщено Страхувальником в безпосередній близькості від джерела розведення або підтримання вогню або тепла);

4.1.20. в результаті проникнення в застрахований ЗЗТ дощу, снігу, граду або бруду через незачинені вікна, двері, пошкодження даху, інші отвори в застрахованому ЗЗТ, якщо ці отвори не виникли під впливом стихійних явищ, зазначених в п.3.2.2 цих Правил;

- 4.1.21. проведення випробувань ЗЗТ та/або його агрегатів, навчання персоналу з метою одержання допуску до керування ЗЗТ або проведення пожежогасіння;
- 4.1.22. руйнування конструктивних елементів будинку (споруди), у якому перебувають застраховані ЗЗТ, внаслідок старості (зносу) або виробничих будівельних дефектів, які були відомі (або повинні були бути відомі) Страхувальнику (Вигодонабувачу) на момент укладення договору страхування або на момент настання страхового випадку.
- 4.2. Якщо інше не зазначено в договорі страхування Страховик не відшкодовує збитки і витрати, що пов'язані з:
- 4.2.1. витратами на очищення, прибирання, демонтаж пошкоджених внаслідок настання страхового випадку ЗЗТ;
- 4.2.2. розчищенням місця події від уламків або залишків застрахованого рухомого складу;
- 4.2.3. транспортуванням пошкодженого ЗЗТ;
- 4.2.4. будь-якими збитками і витратами, понесеними у зв'язку із пошкодженням ЗЗТ, якщо Страхувальник передав право користування та/або володіння застрахованим ЗЗТ третій особі, не зазначеній у договорі страхування.
- 4.3. Страховик не несе відповідальність за вантаж та інше майно, що перевозиться ЗЗТ.
- 4.4. При укладанні договору страхування можуть додатково передбачатись інші особливі виключення із страхових випадків та обмеження страхування, що не суперечать законодавству України та цим Правилам і зазначені у договорі страхування. Окремі виключення із числа перелічених у пп.4.1-4.2. Правил можуть бути скасовані за особливих умов, передбачених договором страхування.
- 4.5. Страховиком не відшкодовується:
- 4.5.1. вартість ремонту і технічного обслуговування ЗЗТ, які не викликані настанням страхового випадку;
- 4.5.2. вартість робіт, пов'язаних з реконструкцією або переобладнанням ЗЗТ, ремонтом або заміною його окремих частин, деталей та приладдя в результаті їх зносу, технічного браку, поломки і т.п.;
- 4.5.3. вартість заміни замість ремонту вузлів і агрегатів у зборі через відсутність в ремонтних підприємствах необхідних запасних частин і деталей для ремонту цих вузлів і агрегатів;
- 4.5.4. вартість заміненних деталей при можливості їх відновлення згідно з технологією технічного обслуговування виробника ЗЗТ;
- 4.5.5. розмір витрат, пов'язаних з екстремим замовленням та доставкою комплектуючих та запасних частин повітряним транспортом;
- 4.5.6. втрата експлуатаційних якостей;
- 4.5.7. втрата товарної вартості ЗЗТ;
- 4.5.8. втрачена вигода Страхувальника, пов'язана із неможливістю експлуатації ЗЗТ;
- 4.5.9. збиток, пов'язаний з подією, що мала місце до початку дії договору страхування або після його закінчення або якщо подія мала місце за межами території дії договору страхування;
- 4.5.10. збиток, що заподіяний Страхувальнику в результаті настання події, що не визнана Страховиком страховим випадком;
- 4.5.11. збиток, що заподіяний навколишньому середовищу, здоров'ю людей і майну третіх осіб, в т.ч. внаслідок зіткнення транспортних засобів з вини Страхувальника;
- 4.5.12. збиток і витрати, що пов'язані з претензіями третіх осіб до Страхувальника як власника та/або користувача ЗЗТ;
- 4.5.13. витрати на ремонт пошкодженого ЗЗТ, що визначені Страховиком як недоречні;
- 4.5.14. витрати на ремонт пошкодженого ЗЗТ, відшкодування яких не передбачено Договором страхування та цими Правилами.
- 4.5.15. витрати на ремонт пошкоджень, несправностей, які існували на ЗЗТ на момент укладання договору страхування;

4.5.16. витрати на усунення пошкоджень, несправностей щодо яких Страховиком уже було сплачено страхове відшкодування за страховим випадком, що мав місце раніше, однак Страхувальником не було надано доказів відновлення застрахованого ЗЗТ;

4.5.17. непрямі збитки Страхувальника/Вигодонабувача: неустойки (штрафи, пеня), стягнення, витрати на відшкодування моральної шкоди, упущеної вигоди, збитки від перерв у виробництві, а також збитки і витрати, відшкодування яких не передбачено цими Правилами та договором страхування.

4.6. Не приймаються на страхування одиниці рухомого складу, що:

- використовуються в цілях, що не передбачені заводською конструкцією;
- підлягають конфіскації на підставі рішення суду;
- є музейними експонатами, незалежно від того в робочому вони стані чи ні, якщо інше не передбачено договором страхування;
- знаходяться у технічно несправному стані відповідно до вимог законодавства України та норм заводу-виробника та не мають державної реєстрації.

5. СТРАХОВА СУМА, ЛІМІТ ВІДШКОДУВАННЯ ТА ФРАНШИЗА

5.1. Розмір страхової суми визначається за взаємною згодою між Страховиком і Страхувальником відповідно до документів, що підтверджують дійсну вартість одиниць рухомого складу на момент укладання договору страхування.

5.2. Страхова сума, при укладанні договору страхування, може визначатись:

- у повному розмірі дійсної вартості, при цьому страхова сума дорівнює дійсній вартості одиниці рухомого складу;
- у частині від повної вартості (але не менше 1/10 дійсної вартості), при цьому в договорі страхування зазначається страхова сума менша за дійсну вартість ЗЗТ.

5.3. Страхова сума не може перевищувати дійсну вартість ЗЗТ та ДО.

5.4. Якщо при укладанні договору страхування страхова сума визначена у частині від дійсної вартості, то Страховик несе відповідальність по збитку тільки в тій пропорції, в якій ця страхова сума співвідноситься з дійсною вартістю ЗЗТ. В такому випадку виплата відшкодування здійснюється пропорційно відношенню страхової суми до дійсної вартості застрахованого ЗЗТ.

5.5. Страхові суми встановлюються окремо по кожній одиниці рухомого складу, вказаній в договорі страхування.

5.6. У випадку збільшення дійсної вартості ЗЗТ в період дії договору страхування, страхова сума, за згодою сторін, може бути збільшена протягом строку дії договору, шляхом внесення відповідних змін і доповнень у договір страхування і сплати додаткової премії.

5.7. В договорі страхування зазначається *ліміт відшкодування* Страховика, який за згодою сторін може бути встановлений:

5.7.1. «по кожному страховому випадку» – страхова сума є лімітом відшкодування Страховика по кожному страховому випадку протягом дії договору страхування. Договір страхування діє до кінця обумовленого строку в рамках страхової суми, якщо розмір одноразово виплаченого страхового відшкодування менше встановленої договором страхової суми, окрім випадків повної загибелі (п.3.4. Правил) або незаконного заволодіння ЗЗТ та ДО;

5.7.2. «за договором страхування» - страхова сума є агрегатним лімітом відшкодування Страховика за всіма страховими випадками, що відбулися під час дії договору страхування. Договір страхування з лімітом відшкодування Страховика «за договором» вважається виконаним і припиняє свою дію з моменту виплати сумарного страхового відшкодування в розмірі, еквівалентному розміру страхової суми. Договір страхування діє до кінця обумовленого строку в рамках суми, що є різницею між страховою сумою і розміром виплачених за даним договором страхових відшкодувань.

5.8. За згодою сторін у договорі страхування можуть бути встановлені ліміти відповідальності Страховика - граничні суми страхових виплат як на окремі предмети договору страхування, на окремі страхові випадки, так і для додаткових витрат, передбачених п.3.7 та п.3.8 Правил.

5.9. За згодою сторін договором страхування може бути передбачена власна участь Страхувальника у відшкодуванні збитку – *франшиза*, тобто частина збитків, що не відшкодовується Страховиком. Її розмір залежить від умов страхування, використання та експлуатації ЗЗТ.

5.10. Франшиза може встановлюватися за згодою сторін при укладанні договору страхування в грошовому еквіваленті або у відсотках від страхової суми.

5.11. Франшиза може бути *безумовною* (передбачає зменшення розміру відшкодування по кожному страховому випадку на розмір зазначеної франшизи) та *умовною* (передбачає, що Страховик звільняється від відповідальності за збиток, якщо його розмір не перевищує або дорівнює розміру франшизи, та відшкодовує збиток повністю, якщо його розмір перевищує розмір встановленої франшизи).

5.12. Якщо в договорі страхування вказана франшиза, але не вказано її вид, вважається, що встановлена безумовна франшиза.

6. СТРАХОВА ПРЕМІЯ І ПОРЯДОК ЇЇ СПЛАТИ

6.1. Згідно з договором страхування в якості плати за страхування Страхувальник зобов'язаний внести Страховику страхову премію (платіж). Розмір страхового платежу і термін його сплати зазначаються в договорі страхування.

6.2. Розмір страхової премії визначається Страховиком або представником Страховика відповідно до страхового тарифу, розмір якого встановлюється у договорі страхування залежно від:

- вартості ЗЗТ, страхової суми, ліміту відшкодування;
- прийнятих на страхування ризиків і переліку (обсягу) витрат, що підлягають відшкодуванню;
- виду та розміру франшизи;
- строку експлуатації одиниць рухомого складу
- терміну страхування та території дії договору страхування;
- характеру діяльності, досвіду Страхувальника, у т.ч. і щодо використання залізничного транспорту, території експлуатації транспортних засобів, виду вантажів, що перевозяться, наявності систем безпеки та інших чинників, залежно від конкретних умов страхування.

6.3. За договором страхування Страхувальнику може бути надана відстрочка сплати страхової премії та/або можливість сплати страхової премії частинами - внесками. Виплата страхового відшкодування з страхових випадків, що мали місце в період дії такого договору страхування, здійснюється тільки після сплати повної страхової премії згідно п.12.13 Правил, якщо інше не передбачено умовами договору страхування.

6.4. При несплаті страхової премії або її частини (внеску) у встановлені договором страхування строки Страховик звільняється від обов'язку виплати страхового відшкодування з дати наступної за тією, що зазначена як строк сплати внеску, якщо інше не передбачено договором страхування. Якщо інше не передбачене умовами договору страхування, обов'язок щодо виплати страхового відшкодування Страховика виникає згідно умов договору страхування, але тільки за тими страховими випадками, що сталися після повного погашення заборгованості, при цьому строк дії договору страхування не змінюється.

6.5. Валюта та форма сплати страхової премії визначається відповідно до законодавства України. Якщо дія договору страхування поширюється на іноземну територію відповідно до укладених угод з іноземними партнерами, то порядок валютних розрахунків регулюється

відповідно до вимог законодавства України про валютне регулювання.

6.6. При сплаті страхової премії в безготівковій формі, премія вважається сплаченою з моменту зарахування грошей на розрахунковий рахунок Страховика. При сплаті готівкою - премія вважається сплаченою з моменту внесення суми грошових коштів у касу Страховика чи його представника (агента).

7. ДОГОВІР СТРАХУВАННЯ. ПОРЯДОК УКЛАДАННЯ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

7.1. Договір страхування укладається на підставі письмової заяви Страхувальника, встановленого Страховиком зразку. Заява повинна містити усі необхідні відомості про об'єкт, що заявляється на страхування. До заяви мають додаватись список ЗЗТ, що підлягають страхуванню, із зазначенням їх ресстраційного номера і вартості кожної одиниці.

7.2. Заповнена заява не зобов'язує сторони продовжувати укладання договору.

7.3. Страхувальник при укладанні договору страхування за вимогою Страховика повинен підтвердити свої (або Вигодонабувача) права і майнові інтереси щодо ЗЗТ, що підлягають страхуванню, а також заявлену вартість ЗЗТ, надавши необхідні підтверджуючі документи.

7.4. Страховий поліс (свідоцтво, сертифікат) є формою договору страхування, що визначає умови страхування і підтверджує факт укладання договору між Страхувальником і Страховиком.

7.5. При укладанні договору страхування Страхувальник зобов'язаний надати Страховику інформацію про інші договори страхування, що діють відносно цього ЗЗТ з іншими страховими організаціями.

7.6. Страховик, якщо вважатиме це за необхідне, проводить огляд ЗЗТ, що підлягають страхуванню, перевіряючи їх стан (наявність, цілісність, справність, умови експлуатації або зберігання, ступінь зносу), відповідність заявленої і дійсної вартості ЗЗТ, оцінює можливі страхові ризики, запитує у Страхувальника додаткові відомості, що дозволяють судити про ступінь ризику, а також може призначити експертизу з метою встановлення дійсної вартості ЗЗТ, що приймаються на страхування. Після огляду складається «акт огляду засобу залізничного транспорту», що підписується сторонами та зберігається у Страховика. Після укладання договору страхування «акт огляду засобу залізничного транспорту» стає його невід'ємною частиною.

7.7. Страхувальник має право призначити Вигодонабувача, який вказується в заяві і в договорі страхування, а також змінити його до настання страхового випадку. Договір страхування, укладений із Страховиком за відсутності у Вигодонабувача інтересу в збереженні застрахованого ЗЗТ, є підставою для дострокового припинення договору.

7.8. Страховик має право відмовитися від прийняття ризику на страхування без пояснення причини відмови або розірвати договір страхування в односторонньому порядку.

7.9. При укладанні договору страхування Страхувальник і Страховик можуть домовитися про зміну або виключення окремих положень цих Правил, якщо це не суперечить законодавству України.

При наявності розбіжностей між нормами договору страхування та цих Правил переважну силу мають положення договору страхування.

7.10. Зміни, які вносяться в Договір страхування після його укладання, оформляються додатковими угодами, додатками (адендумами), підписаними Страхувальником і Страховиком, та які є невід'ємною частиною Договору страхування.

7.11. Договір страхування укладається для кожної сторони по одному екземпляру, що мають однакову юридичну силу.

7.12. У випадку втрати оригіналу договору страхування в період дії такого договору страхування, Страховик за заявою Страхувальника видає йому дублікат втраченого договору страхування.

8. СТРОК І МІСЦЕ ДІЇ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

- 8.1. Строк дії Договору страхування встановлюється за згодою сторін та зазначається в договорі страхування.
- 8.2. Договір страхування набуває чинності з моменту надходження страхового платежу (першої частини, якщо передбачається оплата премії частинами згідно графіка платежів) в розмірі та строк, передбачений договором страхування, якщо інший порядок вступу договору в силу не передбачений договором страхування.
- 8.3. Місцем дії договору страхування є територія, що зазначена в ньому.
- 8.4. Місце дії договору страхування може бути обмежене маршрутом слідування застрахованого ЗЗТ.
- 8.5. Залізничний ТЗ вважається застрахованим тільки на тій території, що зазначена в Договорі страхування як місце дії Договору страхування (територія страхування/маршрут слідування). Якщо застраховані за договором страхування ЗЗТ (окремі одиниці рухомого складу) вилучаються з території страхування, то дія договору страхування у відношенні цих ЗЗТ припиняється.

9. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ СТОРІН

- 9.1. Страхувальник має право:
- 9.1.1. одержати страхове відшкодування при настанні страхового випадку на умовах, передбачених договором страхування та цими Правилами;
 - 9.1.2. одержувати роз'яснення стосовно умов договору страхування;
 - 9.1.3. ініціювати внесення змін до договору страхування;
 - 9.1.4. ініціювати дострокове припинення дії договору страхування з письмовим повідомленням Страховику про причини такого рішення, у встановлені п. 14.2 Правил строки;
 - 9.1.5. призначити особу для одержання страхового відшкодування (Вигодонабувача) і замінити її до настання страхового випадку. Укладення договору страхування на користь Вигодонабувача не звільняє Страхувальника від виконання обов'язків за договором страхування, якщо тільки інше не встановлено договором або обов'язки Страхувальника виконані Вигодонабувачем;
 - 9.1.6. одержати дублікат договору страхування, у випадку втрати оригіналу;
 - 9.1.7. користуватися іншими правами, передбаченими договором страхування, Правилами та законодавством України.
- 9.2. Страхувальник чи його представник зобов'язані:
- 9.2.1. ознайомитись з Правилами і умовами договору страхування та дотримуватись них;
 - 9.2.2. своєчасно вносити страхові платежі у відповідності до умов договору страхування;
 - 9.2.3. дотримуватись законних, офіційних та зазначених у договорі страхування заходів безпеки, пов'язаних з експлуатацією, обслуговуванням та збереженням застрахованого ЗЗТ. Дотримуватись інструкцій зі зберігання, експлуатації та обслуговування застрахованих ЗЗТ, а також використовувати їх тільки за прямим призначенням;
 - 9.2.4. забезпечити протягом строку дії договору страхування за вимогою Страховика можливість перевіряти стан ЗЗТ, у тому числі на відповідність умовам, що зазначені в договорі;
 - 9.2.5. повідомляти Страховика про діючі договори страхування, що укладаються щодо цього предмета договору страхування;
 - 9.2.6. при укладанні договору страхування надати Страховику всю необхідну достовірну інформацію, що має суттєве значення для оцінки страхового ризику та укладання договору;

9.2.7. протягом строків, визначених в договорі страхування, повідомляти Страховику в письмовому вигляді про істотні зміни умов, пов'язаних з експлуатацією застрахованих ЗЗТ, що впливають на оцінку ступеня ризику.

Істотними визнаються зміни: відомостей про ЗЗТ (тип, рік виробництва та дата останнього ремонту; клас; розміри; кількість, тип та потужність двигунів тощо); характеру експлуатації ЗЗТ; місця зберігання (відстою) ЗЗТ; вартості залізничного ТЗ, у т.ч. вартості двигунів, механізмів; при страхуванні на визначений маршрут – зміни пункту початку і закінчення маршруту, його тривалості і пункту слідування; перехід застрахованого ЗЗТ у власність іншої особи; передача права володіння, користування, розпорядження (без передачі права власності) застрахованим ЗЗТ іншій особі; передача застрахованого ЗЗТ в оренду, лізинг, заставу. Зазначений перелік умов не є вичерпним і може бути розширений в договорі страхування.

При збільшенні ступеня ризику Страхувальник на вимогу Страховика сплачує додаткову страхову премію та/або підписує додаткову угоду про зміну умов договору страхування або направляє Страховику письмову відмову від сплати додаткової премії та/або зміни умов договору;

9.2.8. здійснити всі необхідні, можливі і доречні дії спрямовані на зменшення наслідків страхового випадку;

9.2.9. повідомити Страховика протягом 2-х робочих днів після події або в інший строк, передбачений договором страхування, про настання випадку (або обставин, що мають ознаки страхового випадку) та відповідно до умов, передбачених договором страхування, заявити про подію в компетентні органи;

9.2.10. при настанні страхового випадку (або обставин, що мають ознаки страхового випадку) діяти відповідно до умов Розділу 10 цих Правил та умов договору страхування;

9.2.11. виконувати інструкції Страховика, Контакт-Центру Страховика або їх уповноважених представників та надавати повну і достовірну інформацію щодо обставин настання страхового випадку;

9.2.12. надати можливість уповноваженим представникам Страховика та іншим компетентним органам безперешкодного огляду ЗЗТ, ознайомлення з документами, що підтверджують майнові права Страхувальника, проведення товарознавчого дослідження або експертизи пошкоджених ЗЗТ для визначення обставин, наслідків страхового випадку та розміру збитку;

9.2.13. надати Страховику письмову заяву на виплату страхового відшкодування та документи, передбачені Розділом 11 Правил та договором страхування, що стосуються страхового випадку та його наслідків;

9.2.14. повернути Страховику суму фактично виплаченого страхового відшкодування, якщо з'ясується, що мали місце обставини, передбачені розділами «Виключення із страхових випадків і обмеження страхування» та «Причини відмови у виплаті страхового відшкодування» Правил;

9.2.15. забезпечити та передати Страховику право вимоги до третьої особи, відповідальної за скоєний збиток у розмірі виплаченої суми страхового відшкодування за договором страхування;

9.2.16. надати Страховику можливість для реалізації права регресу до особи, винної за заподіяний збиток в результаті настання страхового випадку (надати інформацію про фактичне місце проживання, місце роботи винної особи, документи, що підтверджують її вину);

9.2.17. сповістити Страховика та Вигодонабувача про компенсацію третіми особами збитків, заподіяних страховим випадком, протягом 5 (п'яти) робочих днів з моменту отримання відшкодування від третіх осіб;

9.2.18. при укладенні договору страхування надати можливість Страховику оглянути ЗЗТ, що підлягає страхуванню.

9.2.19. протягом 10 (десяти) календарних днів або в інший строк, передбачений договором

страхування, письмово повідомити Страховика про зміну фактичної та/або поштової адреси, що зазначена в договорі страхування, розрахункового рахунка, про перереєстрацію підприємства тощо;

9.2.20. надати можливість Страховику для повторного огляду ЗЗТ після відновлювального ремонту та здійснення виплати страхового відшкодування. У випадку невиконання цієї умови, претензії (заяви) з будь-яких повторних пошкоджень частин та деталей ЗЗТ не приймаються Страховиком до розгляду, а при виплаті страхового відшкодування по повній загибелі або незаконному заволодінні ЗЗТ, з суми страхового відшкодування віднімається вартість усунення пошкоджень згідно попередніх розрахунків страхового відшкодування;

9.2.21. виконувати інші обов'язки, передбачені Правилами, договором страхування та діючим законодавством України.

9.3. Страховик має право:

9.3.1. перевірити інформацію, надану Страхувальником, а також виконання ним вимог і умов договору страхування;

9.3.2. проводити огляд застрахованого ЗЗТ у будь-який момент дії договору страхування (в т.ч. при настанні страхового випадку) з метою перевірки заявлених Страхувальником на момент укладання договору даних про предмет договору страхування, у т.ч. розмір дійсної вартості ЗЗТ. При цьому, Страховик або Страхувальник для встановлення (перевірки) дійсної вартості мають право залучати незалежного спеціаліста, що має кваліфікацію експерта або оцінювача;

9.3.3. при зміні обставин, що впливають на ступінь страхового ризику, вимагати від Страхувальника внесення змін до умов договору страхування та/або сплати додаткової страхової премії пропорційно збільшенню ступеня ризику при істотній зміні обставин в порівнянні з обговореними в договорі страхування, а у разі незгоди Страхувальника зі зміною умов договору страхування та/або доплатою страхової премії вимагати розірвання договору страхування з дати настання змін в ступені ризику;

9.3.4. з'ясувати причини, обставини і наслідки страхового випадку, перевіряти всі надані документи, запитувати у Страхувальника і компетентних органів інформацію, необхідну для встановлення факту страхового випадку або розміру страхової виплати;

9.3.5. залучати аварійного комісара та інших компетентних фахівців (організації) для з'ясування обставин та причин настання страхового випадку та визначення розміру збитків;

9.3.6. ініціювати внесення змін до договору страхування;

9.3.7. достроково припинити дію договору страхування з письмовим повідомленням Страхувальнику про причини такого рішення у встановлені договором страхування строки;

9.3.8. після виплати страхового відшкодування пред'явити вимоги особі, що несе відповідальність за нанесений збиток;

9.3.9. відмовити у відшкодуванні за договором страхування у випадках, передбачених договором страхування, цими Правилами та законом;

9.3.10. одержати право власності на ЗЗТ, складові частини, деталі, обладнання, щодо яких виплачене страхове відшкодування;

9.3.11. вимагати у Страхувальника повернення суми фактично виплаченого страхового відшкодування, якщо з'ясується, що мали місце обставини, передбачені розділами «Виключення із страхових випадків і обмеження страхування» та «Причини відмови у виплаті страхового відшкодування» Правил.

9.3.12. вимагати надати можливість оглянути ЗЗТ при укладанні договору страхування;

9.3.13. відмовити в укладанні договору страхування без пояснення причини;

9.3.14. подовжити строк прийняття рішення про здійснення чи відмову у здійсненні страхової виплати у випадках, передбачених Правилами та договором страхування;

9.3.15. після відновлення ЗЗТ щодо якого сплачено страхове відшкодування оглянути застрахований ЗЗТ;

9.3.16. користуватися іншими правами, передбаченими договором страхування, Правилами та законодавством України.

9.4. Страховик зобов'язаний:

9.4.1. ознайомити Страхувальника з умовами договору та Правилами;

9.4.2. дотримуватись умов договору страхування та цих Правил;

9.4.3. протягом 2 (двох) робочих днів, як тільки стане відомо про настання страхового випадку, вжити заходів щодо оформлення необхідних документів для своєчасної виплати страхового відшкодування відповідно до умов договору страхування;

9.4.4. здійснити виплату страхового відшкодування на умовах і в термін, що передбачені договором страхування або обґрунтувати причину відмови у виплаті. Страховик несе відповідальність за несвоєчасну виплату страхового відшкодування шляхом сплати Страхувальнику пені, розмір якої визначається умовами договору страхування;

9.4.5. відшкодувати витрати, понесені Страхувальником при настанні страхового випадку щодо запобігання або зменшення збитків, якщо це передбачено умовами договору;

9.4.6. за заявою Страхувальника у разі здійснення ним заходів, що зменшили страховий ризик, або при збільшенні вартості предмета договору страхування, переукласти з ним договір страхування/внести зміни в діючий договір страхування;

9.4.7. тримати в таємниці відомості про Страхувальника і його майновий стан, за винятком випадків, передбачених законодавством України.

9.5. Умовами договору страхування можуть бути передбачені також інші права та обов'язки Страхувальника та Страховика.

10. ДІЇ СТРАХУВАЛЬНИКА ПРИ НАСТАННІ СТРАХОВОГО ВИПАДКУ

10.1. У разі настання передбаченої договором страхування події, яка призвела до збитків і може бути визнана страховим випадком, Страхувальник зобов'язаний:

10.1.1. вжити всіх можливих заходів для зменшення розміру збитків та врятування ЗЗТ і майна;

10.1.2. негайно викликати відповідні компетентні органи (поліцію, пожежну охорону, аварійні служби, медичні установи та інші);

10.1.3. негайно, але в будь-якому випадку не пізніше двох календарних днів (якщо інші строки не передбачено договором страхування) сповістити Страховика про подію в телефонному режимі за номерами, що зазначені в договорі страхування.

При зверненні до Контакт-центру Страховика повідомити: номер договору страхування; тип ЗЗТ, кількість одиниць рухомого складу, що зазнали шкоди, яка подія, коли, де і за яких обставин відбулася, які її наслідки, контактний телефон;

10.1.4. письмово оформити заяву на виплату страхового відшкодування не пізніше 15-ти (п'ятнадцяти) робочих днів з моменту, як Страхувальник довідався про випадок, що може бути визнаний страховим;

10.1.5. вжити всіх можливих заходів щодо забезпечення Страховику право вимоги до третьої особи, відповідальної за скошений збиток – занотувати та надати Страховику інформацію свідків та учасників, за їх наявності, (прізвище, ім'я, по-батькові, телефон, адресу, місце роботи), оформити належним чином документи, які підтверджують вину особи, що спричинила матеріальну шкоду щодо предмета договору страхування;

10.1.6. надати Страховику (його представнику) можливість для огляду ЗЗТ та його обладнання, не проводити ремонтні роботи до проведення огляду, крім вжиття заходів, необхідних для транспортування, рятування (людей, тварин) чи запобігання надзвичайним ситуаціям та збільшенню збитків;

10.1.7. надати Страховику або його представникам можливість проводити розслідування обставин і причин страхового випадку та встановлення розміру збитку, брати участь у заходах щодо зменшення збитку;

10.1.8. на запит Страховика надати всі необхідні документи та інформацію щодо страхового випадку.

10.2. Якщо Страхувальник не виконає будь-яку із вищевказаних вимог, Страховик має право відмовити у виплаті страхового відшкодування або зменшити його розмір.

11. ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ, ЩО ПІДТВЕРДЖУЮТЬ НАСТАННЯ СТРАХОВОГО ВИПАДКУ ТА РОЗМІР ЗБИТКІВ

11.1. Виплата страхового відшкодування проводиться Страховиком згідно з договором страхування на підставі письмової заяви Страхувальника (його правонаступника або Вигодонабувача, визначеного договором страхування) і страхового акту, що складається Страховиком.

11.2. Для підтвердження настання страхового випадку і визначення розміру відшкодування Страховику повинні бути надані такі документи:

11.2.1. договір страхування (поліс/сертифікат);

11.2.2. заява Страхувальника на виплату страхового відшкодування за встановленою Страховиком формою;

11.2.3. документи, що підтверджують право Страхувальника/Вигодонабувача володіння, користування та розпорядження ЗЗТ;

11.2.4. довідки компетентних органів про обставини події, що має ознаки страхової за встановленою формою. Конкретний перелік необхідних документів визначається Страховиком і може, зокрема, включати: копії витягу із ЄРДР, постанови справи про закінчення кримінального провадження, довідки служби органів державного пожежного нагляду, поліції, акти внутрішніх розслідувань, висновки пожежно-технічної експертизи, акти, висновки аварійно-технічних служб, державних і відомчих комісій і ін. В разі настання випадку за ризиком «стихійні явища» надаються акти, висновки територіальних підрозділів гідрометеослужби, державних і відомчих комісій, підрозділів МНС.

У разі, якщо відповідні компетентні органи відмовили у видачі будь-яких документів на запит Страхувальника (Вигодонабувача) за вимогою Страховика, Страхувальник (Вигодонабувач) направляє Страховику копію відповідного запиту і письмової відповіді на нього, якщо такий отримано;

11.2.5. довідки пункту технічного обслуговування щодо технічного стану ЗЗТ, окремих його вузлів та агрегатів і т.ін. на момент настання події;

11.2.6. документи, складені на підприємстві (акти, протоколи, висновки і т.д.), що підтверджують факт настання події, що має ознаки страхового випадку, із зазначенням причин і обставин його виникнення, а також осіб, винних у настанні події, що має ознаки страхового випадку, якщо вони є. При цьому, якщо порядок і форма складання зазначених документів передбачені відповідними нормативними актами, документи повинні бути представлені строго відповідно до зазначених нормативних актів;

11.2.7. висновок про страховий випадок, складений експертною організацією, щодо причини і можливих наслідків страхового випадку,

11.2.8. документи, що підтверджують розмір збитків (акт товарознавчої експертизи про розмір збитку та інші);

11.2.9. документи, що підтверджують витрати на ремонт пошкодженого ЗЗТ;

11.2.10. документи (договори, акти, рахунки, квитанції, накладні, інші платіжні документи), що підтверджують розмір витрат: по запобіганню або зменшенню збитків, по врятуванню ЗЗТ, на очищення, демонтаж пошкоджених ЗЗТ, на транспортування пошкодженого ЗЗТ, витрат на проведення експертизи з метою встановлення причин та/або розміру збитків та інших витрат, зумовлених настанням страхового випадку, якщо дані витрати відшкодовуються за умовами договору страхування.

11.3. Якщо інформації, що міститься в наданих Страхувальником (Вигодонабувачем) документах, недостатньо для прийняття Страховиком рішення про визнання або невизнання події, що сталася, страховим випадком та/або визначення розміру збитку, Страховик має

право вимагати у Страхувальника (Вигодонабувача) та/або від компетентних органів і організацій додаткові документи, що дозволяють судити про причини, обставини та розмір заподіяного збитку, а також самостійно з'ясовувати причини, обставини та розмір заподіяної шкоди, включаючи проведення експертизи за власною ініціативою.

11.4. Перераховані вище документи повинні бути надані Страхувальником (Вигодонабувачем) Страховику не пізніше 90 (дев'яносто) робочих днів (якщо інший строк не передбачений договором страхування) з моменту настання страхового випадку або з моменту першої можливості одержання – для тих документів, термін одержання яких визначений законодавством або обставинами проведення ремонтно-відновлюваних робіт.

11.5. Несподання необхідних документів за вимогою Страховика, дає йому право відмовити у здійсненні страхової виплати в частині збитків, не підтверджених такими документами.

12. ПОРЯДОК І УМОВИ ЗДІЙСНЕННЯ СТРАХОВОЇ ВИПЛАТИ. СТРОК ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ ПРО ЗДІЙСНЕННЯ АБО ВІДМОВУ В ЗДІЙСНЕННІ СТРАХОВОЇ ВИПЛАТИ

12.1. Після отримання від Страхувальника (Вигодонабувача) всіх необхідних документів відповідно до Розділу 11, рішення про виплату або відмову у виплаті страхового відшкодування приймається Страховиком у термін до 15-ти робочих днів (якщо інший строк не передбачений договором страхування) з дати отримання останнього документу.

12.1.1. В окремих випадках, коли надані документи суперечать один одному або не дають можливості однозначно з'ясувати обставини, характер, розмір збитку, особу, винну в настанні страхової події, строк прийняття рішення може бути подовжений на період збирання Страховиком необхідних підтверджуючих документів від організацій, підприємств та установ, які володіють необхідною інформацією, але на строк не більше ніж 90 (дев'яносто) календарних днів з дня отримання всіх необхідних документів і відомостей про обставини настання страхового випадку (відповідно до Розділу 11 цих Правил), для з'ясування обставин страхового випадку.

12.1.2. Якщо на підставі наданих документів неможливо встановити обставини, причини та розмір спричинених збитків, Страховик має право призначити розслідування або експертизу, яку виконує незалежний фахівець (експерт), який має відповідно до законодавства України належні повноваження, з метою встановлення обставин, причин та розміру збитків. У такому випадку строк прийняття рішення по справі продовжується до отримання Страховиком остаточних результатів такого розслідування або експертизи, але цей строк не може перевищувати 90 (дев'яносто) календарних днів з дня отримання останнього з необхідних документів, передбачених Розділом 11 цих Правил.

12.1.3. Якщо інформацію про подію, що має ознаки страхового випадку, внесено до ЄРДР, строк прийняття рішення по справі продовжується до закінчення кримінального провадження, але цей строк не може перевищувати двох місяців з дати внесення інформації до ЄРДР.

12.1.4. Загальний строк відстрочення у прийнятті рішення Страховиком по справі як з кожної окремої підстави так і за їх сукупністю не може перевищувати 90 (дев'яносто) календарних днів з дня отримання останнього з необхідних документів, передбачених Розділом 11 цих Правил.

12.2. Якщо подія визнана страховим випадком – виплата страхового відшкодування здійснюється Страховиком протягом 15-ти робочих днів (якщо інший строк не передбачений договором страхування) з моменту ухвалення рішення про виплату. Якщо подія не визнана страховим випадком або прийнято рішення про відмову у страховій виплаті – рішення надається Страховиком Страхувальнику в письмовій формі з обґрунтуванням причини протягом 10-ти робочих днів (якщо інший строк не передбачений договором страхування) з дня прийняття такого рішення.

12.3. При необгрунтованій затримці виплати страхового відшкодування Страховик виплачує пеню за кожен день прострочення платежу в розмірі, обумовленому договором страхування.

12.4. У випадку виникнення спорів між сторонами щодо причин і розмірів збитків кожна із сторін має право вимагати проведення незалежної експертизи, яка проводиться за рахунок сторони, яка вимагає проведення такої експертизи.

Витрати на проведення експертизи за випадками, що не визнаються страховими, здійснюються за рахунок Страхувальника.

12.5. Відшкодування передбачених договором страхування витрат Страхувальника, пов'язаних з настанням страхового випадку, здійснюється Страховиком:

12.5.1. Страхувальнику (Вигодонабувачу), якщо обсяг витрат погоджений з Страховиком та сплачений за рахунок Страхувальника/Вигодонабувача;

12.5.2. Страхувальнику (Вигодонабувачу), якщо виплата страхового відшкодування здійснюється на підставі акта товарознавчого дослідження/експертизи чи рахунків спеціалізованих ремонтних організацій/підприємств. При цьому сума ПДВ відшкодовується після надання Страховику документів, що підтверджують факт проведення відновлювального ремонту ЗЗТ (факт сплати суми ПДВ);

12.5.3. організаціям і підприємствам, що приймають участь в ремонті ЗЗТ, організації та здійсненні евакуації (транспортуванні) ЗЗТ з місця страхового випадку, товарознавчій або експертній оцінці збитку тощо, при цьому сума ПДВ не відшкодовується, якщо така організація чи підприємство не є платником ПДВ.

12.6. Страхове відшкодування виплачується:

12.6.1. в межах відповідної страхової суми ЗЗТ з врахуванням ліміту відповідальності, встановленого за договором страхування;

12.6.2. за вирахуванням розміру встановленої договором страхування франшизи;

12.6.3. якщо інше не передбачено умовами договору страхування, за вирахування зносу ЗЗТ при його знищенні, а при частковому пошкодженні ЗЗТ – за вирахуванням зносу на деталі, вузли та агрегати, що підлягають заміні в ході відновлювального ремонту ЗЗТ. Розмір зносу визначається на підставі акта (висновку) експертизи, проведеної суб'єктом оцінної діяльності;

12.6.4. при частковому пошкодженні ЗЗТ (згідно п.3.3 Правил) – в сумі, що не перевищує вартість його відновлювального ремонту.

У витратах на відновлення враховуються витрати:

- на придбання матеріалів і запасних частин для ремонту;

- по оплаті ремонтних робіт за тарифами, погодженими Страховиком до початку ремонтних робіт.

До витрат на відновлення не відносяться:

- витрати, пов'язані зі змінами та/або поліпшенням стану застрахованого ЗЗТ;

- витрати, викликані тимчасовим (допоміжним) ремонтом або відновленням ЗЗТ, за винятком випадків коли цей ремонт є частиною остаточного ремонту і якщо в зв'язку з цим не підвищуються загальні витрати по ремонту;

- витрати з профілактичного обслуговування або гарантійного ремонту застрахованого ЗЗТ, а також інші витрати по ремонту, необхідність яких не обумовлена страховим випадком;

- додаткові витрати, викликані терміновістю проведення робіт, удосконаленням або зміною колишнього стану застрахованого ЗЗТ. В тому числі до складу додаткових витрат, викликаних терміновістю проведення робіт, включаються премії за підсумками роботи, доплати за понаднормові роботи, роботи в святкові і вихідні дні, інші аналогічні виплати і доплати.

12.6.5. при повній загибелі ЗЗТ (згідно п.3.4 Правил) – в межах страхової суми з вирахуванням зносу за період дії договору страхування, франшизи та дійсної ринкової вартості залишків пошкодженого ЗЗТ. Дійсна ринкова вартість залишків пошкодженого ЗЗТ визначається на підставі результатів торгів інтернет-аукціонів або за результатами

експертизи;

12.6.6. *при незаконному заволодінні ЗЗТ* (згідно п.3.2.4.б Правил) – в межах страхової суми, з вирахуванням зносу за період дії договору страхування, франшизи;

12.6.7. пропорційно відношенню страхової суми до дійсної вартості ЗЗТ у випадку, якщо ЗЗТ застрахований на частину вартості відповідно до п.5.4 цих Правил;

12.6.8. з урахуванням витрат по запобіганню або зменшенню збитків, по врятуванню ЗЗТ, на очищення, демонтаж пошкоджених ЗЗТ, на транспортування пошкодженого ЗЗТ та інших витрат, зумовлених настанням страхового випадку, якщо відшкодування таких витрат передбачено умовами договору страхування.

12.7. Розмір страхової виплати разом з відшкодуванням витрат згідно п.12.6.8. Правил не повинен перевищувати страхову суму, встановлену для ЗЗТ, з яким стався страховий випадок.

12.8. Розмір збитку визначається на підставі висновку-дослідження, проведеного суб'єктом оціночної діяльності з урахуванням норм законодавства або безпосередньо Страховиком на підставі рахунків спеціалізованих ремонтних організацій/підприємств по відновлювальному ремонту ЗЗТ.

12.9. Вибір організації/підприємства по ремонту ЗЗТ Страхувальник повинен погоджувати із Страховиком до початку ремонтних робіт, в іншому випадку, якщо це привело до завищення суми ремонтно-відновних робіт, Страховик має право переглянути розмір відшкодування, про що Страхувальнику повідомляється письмово.

12.10. У випадку *незаконного заволодіння ЗЗТ* (згідно п.3.2.4.б Правил) страхове відшкодування у розмірі 30% належного страхового відшкодування здійснюється після надання Страхувальником доказів реєстрації відомостей про кримінальне правопорушення до журналу єдиного обліку заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події; залишок (70%) – після надання копії документа, який підтверджує закінчення кримінального провадження але в будь-якому випадку не пізніше чотирьох місяців з дня реєстрації відомостей про кримінальне правопорушення до журналу єдиного обліку заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події за фактом такого події.

12.11. Страхове відшкодування при повній загибелі (конструктивній чи фактичній) ЗЗТ або втраті ЗЗТ внаслідок незаконного заволодіння виплачується в межах страхової суми, але не більше його дійсної ринкової вартості на момент страхового випадку.

12.12. Якщо на дату повної загибелі чи незаконного заволодіння ЗЗТ було застраховано на термін менше одного року, сплата страхового відшкодування Страховиком здійснюється за вирахуванням суми, недостатньої до повної річної страхової премії.

12.13. Якщо договором страхування передбачена оплата страхової премії частинами (внесками) Страхувальник, при відсутності заборгованості, має право отримати страхове відшкодування в повному обсязі, якщо протягом 15 (п'ятнадцяти) робочих днів з часу настання страхового випадку внесе відповідні страхові внески, що повинні бути сплачені Страховику згідно умов договору страхування, якщо інше не передбачене умовами договору страхування.

12.14. У тих випадках коли збитки, заподіяні страховим випадком, компенсовані Страхувальнику третіми особами, Страховик відшкодовує тільки різницю між сумою, що підлягає відшкодуванню за договором страхування, та отриманою сумою Страхувальником від третіх осіб. Якщо відшкодування від третіх осіб було отримано пізніше, ніж відшкодування від Страховика, Страхувальник зобов'язаний повернути Страховику протягом 5 (п'яти) робочих днів з моменту отримання відшкодування від третіх осіб надлишкові кошти.

13. ПРИЧИНИ ВІДМОВИ У ВИПЛАТІ СТРАХОВОГО ВІДШКОДУВАННЯ

13.1. Страховик має право відмовити у страховому відшкодуванні за договором страхування

у випадках, якщо Страхувальник:

13.1.1. не надав Страховику дані, що мають суттєве значення для оцінки страхового ризику, або свідомо надав недостовірні дані;

13.1.2. не повідомив Страховика про істотні зміни умов, пов'язаних з експлуатацією застрахованих ЗЗТ, що вплинули на збільшення ступеня ризику;

13.1.3. подав Страховику свідомо неправдиві відомості про предмет договору страхування або про факт настання страхового випадку;

13.1.4. несвоєчасно повідомив про настання страхового випадку без поважних на те причин або створив Страховику перешкоди у визначенні обставин і наслідків страхового випадку;

13.1.5. несвоєчасно надав Страховику документи, що підтверджують факт настання страхового випадку;

13.1.6. не виконав прийнятих на себе в рамках договору страхування обов'язків;

13.1.7. не сплатив страхову премію або її частину (внесок) у встановлені договором страхування строки, якщо інше не передбачено договором страхування;

13.1.8. отримав повне відшкодування збитків, викликаних страховим випадком, від особи, винної у їх заподіянні;

13.1.9. знехтував заходами (не виконав дій) щодо рятування та збереження застрахованого ЗЗТ;

13.1.10. не надав документи, передбачені Розділом 11 Правил;

13.1.11. у випадках, передбачених Розділом 4 та п.6.4 Правил.

13.2. Умовами договору страхування можуть бути передбачені й інші підстави для відмови у виплаті страхового відшкодування, якщо вони не суперечать законодавству України.

14. УМОВИ ПРИПИНЕННЯ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

14.1. Дія договору страхування припиняється за згодою сторін, а також у разі:

14.1.1. закінчення строку дії договору страхування;

14.1.2. виконання Страховиком зобов'язань перед Страхувальником у повному обсязі;

14.1.3. несплати Страхувальником страхового платежу у встановлені договором строки. При цьому договір страхування вважається достроково припиненим у випадку, якщо страховий платіж не був сплачений протягом 10 (десяти) робочих днів з дати встановленої в договорі страхування як строк сплати, якщо інше не передбачено умовами договору;

14.1.4. ліквідації Страхувальника - юридичної особи або смерті Страхувальника - фізичної особи або втрати ним дієздатності, за винятком випадків, передбачених Законом України "Про страхування";

14.1.5. ліквідації Страховика у порядку, встановленому законодавством України;

14.1.6. прийняття судового рішення про визнання договору страхування недійсним;

14.1.7. у інших випадках, передбачених законодавством України або договором страхування.

14.2. Дію договору страхування може бути припинено за вимогою Страхувальника або Страховика, якщо це передбачено умовами договору страхування. Про намір достроково припинити дію договору страхування будь-яка сторона зобов'язана повідомити іншу не пізніше, ніж за 30 (тридцять) календарних днів до дати припинення договору, за виключенням випадків коли Страхувальником неоплачена премія згідно графіку платежів або інших випадків, передбачених договором страхування.

14.3. У разі дострокового припинення дії договору страхування *за вимогою Страхувальника* Страховик повертає йому частину страхового платежу за період, що залишився до закінчення дії договору, з відрахуванням нормативних витрат на ведення справи, визначених при розрахунку страхового тарифу, та фактичних виплат страхового відшкодування, що були здійснені за цим договором страхування.

Якщо вимога Страхувальника обумовлена порушенням Страховиком умов договору страхування, то останній повертає Страхувальнику сплачені ним страхові платежі повністю.

14.4. У разі дострокового припинення дії договору страхування *за вимогою Страховика*

Страховальнику повертаються сплачені ним страхові платежі повністю.

Якщо вимога Страховика обумовлена невиконанням Страховальником умов договору страхування, то Страховик повертає Страховальнику страхові платежі за період, що залишився до закінчення дії договору, з вирахуванням нормативних витрат на ведення справи, визначених при розрахунку страхового тарифу, фактичних виплат страхових відшкодувань, що були здійснені за цим договором страхування.

14.5. Повернення платежів здійснюється протягом 7 (семи) банківських днів після припинення дії договору, якщо інше не визначено договором страхування.

15. ПЕРЕХІД ДО СТРАХОВИКА ПРАВ СТРАХОВАЛЬНИКА ЩОДО ОСОБИ, ВІДПОВІДАЛЬНОЇ ЗА ЗАПОДІЯНІ ЗБИТКИ

15.1. До Страховика, який виплатив страхове відшкодування за договором страхування, в межах фактичних затрат переходить право вимоги, яке Страховальник або Вигодонабувач має до особи, відповідальної за заподіяний збиток.

16. СТРОК ДАВНОСТІ ТА ПОРЯДОК ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

16.1. Протягом строку, передбаченого законодавством України, від дня сплати страхового відшкодування Страховик має право виставити вимогу щодо повернення сплаченого відшкодування, якщо для цього виникнуть підстави, передбачені законодавством або Правилами.

16.2. Спори, пов'язані з договором страхування, вирішуються в порядку, передбаченому законодавством України.

17. ОСОБЛИВІ УМОВИ

17.1. Цими Правилами регламентовано основні умови страхування. Однак за згодою сторін до договору страхування можуть бути внесені застереження, зміни та особливі умови страхування, виходячи з конкретних умов страхування, що відповідають положенням цих Правил та не суперечать законодавству України.